

LJUBLJANSKA FILHARMONIJA

VI. koncertna sezona

XVI.

Simfonični koncert

Solist: docent Karlo Rupel

Dirigent: Samo Hubad

SPORED:

- 1.) A. Corelli: Concerto grosso op. 6 Nr. 8 (del Natale)
Vivace - Grave
Allegro
Adagio - Allegro - Adagio
Allegro
Vivace
Pastorale ad libitum
- 2.) L. M. Škerjanc: II. Simfonija v h-molu
Allegro non troppo
Andante semplice
Allegro con brio (Prva javna izvedba)
- 3.) A. Glazunov: Violinski koncert v a-molu, op. 82
Solist: docent Karlo Rupel

O D M O R

- 4.) L. van Beethoven: V. Simfonija v c-molu, op. 67
Allegro con brio
Andante con moto
Allegro
Allegro

Ponedeljek 19. maja 1941 — Začetek točno ob 19.30 uri

Dvorana hotela Union

Upravni odbor Ljubljanske Filharmonije

Predsednik: Vilko Ukmar, direktor Opere

Podpredsednik: Šedlbauer Čenek

I. tajnik: Bajda Ivan

II. tajnik: Bernard Filip

ODBORNIKI:

L. M. Škerjanc, Hubad Samo, Flego Branko

Blagajnik: Ivančič Avgust

Arhivar in gospodar: Pegan Leander

Odbornika namestnika:

Žebre Mitja in Šušteršič Vinko

Nadzorni odbor:

dr. Karlin Ivan, Šantel Saša in Laun Vaclav

Samo Hubad

je bil rojen leta 1917. v Ljubljani kot sin ravnatelja Glasbene Matice in organizatorja glasbenega življenja predvojne slovenske Ljubljane. Po dokončanih gimnazijskih študijah se je popolnoma posvetil glasbi ter absolvirval pedagoški oddelek na državnem konservatoriju v Ljubljani, letos pa dokončava kot učenec dr. D. Švare študij kompozicije na Glasbeni Akademiji. Že zgodaj se je udeleževal kot glasbenik ter sodeloval v raznih orkestrih, kasneje pa se je posvetil dirigiranju, k čemur ga usposablja zlasti praktično udeleževanje v orkestru. Nastopil je često kot dirigent pri orkestralnih produkcijah drž. konservatorija, ter šteje med najbolj nade vzbujajoče mlade talente našega dirigentskega naraščaja.

L. M. Š.

Arcangelo Corelli

Concerto grosso op. 6 Nr. 8

Corelli, najčistejši predstavnik in zadnji člen vrste slavnih italijanskih skladateljev komorne glasbe 17. stoletja, je bil rojen 12. ali 13. februarja 1653. leta v kraju Fusignano pri Bologni. Iz njegove mladosti je le malo znanega: domneva se, da je prispel okrog leta 1670. v Rim, kjer je stopil v službo v orkestru opere Capranica in postal učenec mojstra Mateja Simonellija, ki je slovel kot izboren poznavalec in posnemalec Palestrinovega sloga. Nekaj časa je bival Corelli tudi v Nemčiji, v Hannovru, pri prijatelju Faninelliju, skladatelju in goslaču dobrega slovesa. Od leta 1682. dalje je živel v Rimu kot skladatelj in kapelnik, podprtlj od kardinala Ottobuona. Dve leti je prebival na gradu modenskega kneza, slednjič pa se je nastanil le v Rimu, kjer je živel v palači kardinala Ottobuona. Umrli je 10. januarja 1713. leta in zapustil znatno premoženje. Prijateljski kardinal je po smrti izposloval še povzdig v plemiški stan pri palatinskem knezu ter je dal umrlemu skladatelju postaviti krasen spomenik.

Skladateljsko delo Corellijevo je zelo veliko. Glavne zbirke obsegajo 48 cerkvenih in komornih trio-sonat, 12 violinskih sonat ter 12 koncertov za godala. Iz poslednje zbirke je osmi na nocojšnjem sporedu. Zbirka je izšla nekaj dni pred skladateljevo smrtjo (3. decembra 1712.) v Rimu. Oblikovno je skladatelj v tem delu naključil pri staroitalijanski kanconi ter se ni držal običajno v tej suadni obliki predpisanih stavkov. Tako obsega pričujoči koncert 6 ločenih stavkov. Prvega (Grave) uvaja kratek Vivace; drugi je Allegro, imitatorična skladba kontrapunktskega značaja; tretji stavek je trodelen: Adagio-Allegro-Adagio, četrti je po obliki ples „Courante“ v živahnem gibanju, peti „Gavotta“ in zaključni, prav za prav dodani stavek Parstorale. Po poposlednjem stavku je dobil koncert vzdevek „Božični“, vendar končni stavek ni nujno povezan s prejšnjimi ter se delo često izvaja tudi brez njega. Skladba je napisana za koncertantna solistična godala s spremljavo godalnega kvinteta v orkestralni zasedbi.

L. M. Škerjanc

II. simfonija

Skladatelj (rojen 1900.) je napisal svojo prvo simfonijo v letu 1931. ter je bila naslednjega leta izvajana na slavnostnem koncertu Glasbene Matice ljubljanske pod taktirko Mirka Poliča in kasneje ponovljena pod vodstvom Vaclava Talicha. Druga simfonija je sledila po presledku sedmih let ter obsega tri ločene stavke: Allegro non troppo, Andante semplice in Allegro con brio. Vsebina celotnega dela je zgolj glasbena, oblikovno pa je zgrajeno po tradicionalnih vzorih, le da je zaradi ravnovesja skladatelj izbral trostavčno obliko. Analitično je v prvem stavku lahko razbrati sonatno obliko, v drugem trodelno pesemsko, v tretjem pa razširjeno rondo-formo, vsako seveda z modifikacijami, kakor jih zahteva razširjena vsebina modernega simfoničnega ustvarjanja. Skladba je v celoti strogo tonalna ter temelji njeno izražanje na melodičnih in harmoničnih učinkih in karakteristikah.

1. stavek je bil dokončan 10. VII. 1938., 2. stavek teden dni kasneje, tretji pa v razdobju od 15. do 26. avgusta 1940. Delo bo v celoti prvič izvajano na koncertu Ljubljanske Filharmonije, osrednji stavek pa je bil že popreje izvajen na koncertih ljubljanskega opernega orkestra v Rogaški Slatini ter v radijskih oddajah (Paris 1939.) in drugod.

Karlo Rupel

A. K. Glazunov

Koncert za violino in orkester, op. 82

Med ruskimi skladatelji novejši dobe zavzema Aleksander Konstantinovič Glazunov posebno mesto po svoji odlični glasbeni erudiciji, ki ga usposablja kot tehnično najbolj dognanega skladatelja moderne ruske glasbe. Glazunov je bil rojen 10. avgusta 1865. leta v Peterburgu kot sin knjižarnarja in je že zgodaj kazal znake posebnega glasbenega talenta. Postal je v kompoziciji in instrumentaciji učenec slovitega Rimskega-Korzakova, v klavirju pa Jelenkovskega. Še kot učenec realke je s 16. leti napisal prvo simfonijo (op. 5), katero je kasneje še štirikrat preinstrumentiral in je bila pogosto izvajana doma in v tujini. Od leta 1899. dalje je bil Glazunov profesor za instrumentacijo na peterburškem konservatoriju in član važnih glasbenih društev ruske metropole. Za Rimskim-Korzakovom je Glazunov gotovo najbolj univerzalen in kozmopolitski ruski skladatelj, čigar kompozicijska tehnika je neoporečna, iznajdljivost izbrana, četudi ne vselej presenetljivo originalna, instrumentacija vzorna. Izpod njegovega peresa je poteklo mnogo odličnih skladb iz vseh področij glasbenega ustvarjanja, tako osem simfonij, pet suit za orkester (v njih se očituje občuten vpliv nemške novoromantike), nekaj simfoničnih pesnitev (Stenko Razina smo čuli svojčas na enem koncertu Ljubljanske Filharmonije pot tak-tirko Nika Štritofa), več manjših orkestralnih skladb, mnogo komorne glasbe (5 godalnih kvartetov, suita za godalni kvartet, zelo originalen kvartet za pihala, op. 38) mnogo klavirskih skladb in zbirk, pesmi,

baletov in oderskih glasb. Na pamet je napisal izgubljeno Borodinovo uverturo k operi Knez Igor, jo instrumentiral ter obenem z Rimskim-Korzakovom dogotovil to nedokončano delo, ki spada med najodličnejše opere moderne ruske glasbe. K njegovim posebno uspelim delom štejejo tudi violinski koncert op. 82 v a-molu, čigar živahna domiselnost se družijo z izbrano in goslim smiselno prilagojeno virtuoznostjo v srečen spoj enkratne in dovršene umetnine.

L. van Beethoven

5. simfonija v c-molu, op. 67

Rojstna letnica te simfonije je 1807., njeni začetki pa segajo nazaj v dobo, ko je skladatelj komponiral še tretjo simfonijo (Eroico). Začasno jo je izpodrinilo delo na 4. simfoniji, kar dokazuje, da si skladatelj še ni bil popolnoma na jasnem o idejni in konstruktivni osnovi nove celote. Obstojajo tudi razni osnutki za finale, drugi spet za počasni stavek in tudi načrt za drugačen prvi stavek je bil projektiran. Počasno delo na tej simfoniji očituje borbo z materijo, kakršne dotlej Beethovnov zavzetni duh ni poznal; polnih pet let se je boril za končno redakcijo uporne vsebine, kateri je skušal dati kar najbolj pregnantno in izrazito zunanjo obliko.

Svojemu prijatelju Schindlerju je izdal osnovno misel prvega glavnega motiva: „Tako trka usoda na vrata“. Zares je ostal trkajoči motiv šolska primera dramatične glasbene izraznosti, katero je skladatelj vložil v 5. simfonijo, odpirajoč s tem simfoničnemu ustvarjanju nova, dotlej nepoznana idejna in literarna področja. Skozi celo simfonijo se pojavlja dramatična osnovna ideja: v prvem stavku je usodnostna, v drugem vznesena, v tretjem demonsko-drastična, v četrtem zmagovita in orgiastična. Tako stopnjuje skladatelj izraznost posameznih stavkov, jo poveže v odstavkih in h kraju celo preide iz 3. stavka neposredno v finale, dotlej nezaslišan postopek.

To delo odlikuje koncentriranost izraza, skupna povezanost posameznih stavkov, ki vsi zapored služijo osnovno dramatični zamisli in dokazujejo skladateljevo nesporno obvladovanje izraznih glasbenih sil. V celoti je nastrojenje celega dela tragično, dasi ne manjka tolažljivih, optimističnih mest in je zaključni stavek triumfalen. Težišče je slej ko prej v 1. stavku, čigar neizprosna in kruto dosledna udarnost učinkuje neposredno. V drugem stavku najdemo mnogo prizvokov opernega ustvarjanja, bohotno melodiko in uživanje liričnosti, ki pa ne prehaja v osladnost. Tretji stavek vsebuje pristne Beethovenske poteze: nekaj skoraj zadirčnega humorja, pomešanega s tragično grotesknostjo in polnega pritajene mračnosti, ki se javlja zlasti v skoraj zagonetno neodločnem prehodu v finale. Četrti stavek je zgrajen po svetlih vzorih klasične ter prekipeva vedrine in zmagovitosti, četudi se nenadoma oglasijo mračni in mrki zvoki tretjega stavka. Preglasi jih hrup zmagoslavja, v katerem delo konča.

Prvi stavek je napisan v kar moči zgoščeni sonatni obliki; drugi je tema z varijacijami, tretji trodelen scherzo, četrti pa zopet sonatna oblika.

L. M. Š.

Orkester Ljubljanske Filharmonije

Violine I.:

- ✓ Rupel Karlo
- ✓ Pfeifer Leon
- Marin Slavko
- Ornik Francka
- Burger Kajetan
- Novšak Vinko
- Cichocky Franjo
- ✓ Žižmond Ivan
- ✓ Gregorc Jurij
- ✓ dr. Karlin Ivan
- Sancin Karlo
- ✓ Vrabec Ubald
- Ravnikar Rudolf
- Viher Miran 14

Violine II.:

- Jermol Albert
- Zupančič Josip
- Lubec Roza
- ✓ Zalokar Srečko
- ✓ Dražil Srečko
- Lozej Riko
- Kumar Janez
- Sever Marko
- Kranjc Danilo
- Mihelič Stane 10

Viole:

- ✓ Šušteršič Vinko
- Bajda Ivan
- Ivančič Avgust
- ✓ Jeraj Karol
- Šantel Saša
- Juvanc Ferdo
- Ivanov Pavel 8
- Appeltauer Fran

Violončeli:

- Šedlbauer Čenek
- Ravnihar Adolf
- Praprotnik Štefan
- Jeraj Karola
- Poljanšek Ivan
- Nerat Zoran
- Pertot Avgust
- Hafner Milan 8

Kontrabasi:

- Medved Jakob
- Nachförg Franc
- Godina Pavel
- Poljanec Pavel
- Semeja Valentin
- Benčič Svetozar
- Kopecky Dušan 7

Harfa:

- ✓ Doubravska Dulka 1

Flavte:

- ✓ Korošec Slavko
- Bernard Filip
- Drapal Silvester 3

Oboe:

- Bareš Josip 2
- Trost Karol

Angleški rog:

- Flego Branko 1

Klarineti in bas-klarinet:

- Laun Vaclav
- Gregorc Janko
- Urbanc Franc
- Ravbar Miljutin 4

Fagoti:

- Loparnik Avgust
- Pokorny Josip 2

Rogovi:

- Muhič Alojzij
- Moravec Feliks
- Hafner Ivan
- Ušak Franc
- Zupančič Jože
- Dolinar Franc 6

Trobente:

- ✓ Ažman Zoran
- Grintal Avgust
- Herman Otmar 4
- ✓ Juvan Tomaž

Tromboni:

- Sancin Anton
- Karas Franjo 3
- Pegan Leander

Tuba:

- Wohlfahrt Žiga 1

Tolkala:

- Kočovsky Božo
- Pogačnik Miha
- Beden Karol 3